

PERŁKI TURYSTYCZNE

Bornego Sulinowa, Czaplinka,
Połczyzna Zdroju i Szczecinka

Szanowni Państwo, Drodzy Turyści !

Bez względu na to czy u nas wypoczywacie, jesteście kuracjuszami czy też zatrzymaliście się tylko na chwilę, chcemy pokazać Wam wachlarz atrakcji znajdujących się na peryferiach województwa zachodniopomorskiego, w czworokącie, którego granice wyznaczają Borne Sulinowo, Czaplinek, Połczyn-Zdrój i Szczecinek.

Przygotowaliśmy dla Państwa opisy ciekawych pod względem krajoznawczo-przyrodniczym miejsc, zabytków, obiektów rekreacyjnych, turystycznych, sakralnych, tak aby każdy mógł dopasować ofertę do swoich upodobań. Staraliśmy się wybrać to, co naszym zdaniem jest przysłowiową „perłką” turystyczną. Być może właśnie ona będzie zacynem, który sprawi, że zechcecie Państwo poznać nasz region lepiej, znacznie lepiej, do czego bardzo zachęcamy.

DZIAŁ	STRONA
PRZYRODA	1
HISTORIA	3
REKREACJA	6
MAPA	8-9
SPORT (WYDARZENIA)	12
ZABYTKI SAKRALNE	14

Bagno Kusowo

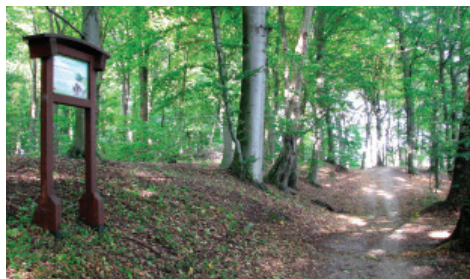
Jedno z największych, najlepiej wykształconych i zachowanych torfowisk bałtyckich w Polsce, ma powierzchnię 326,72ha, a grubość pokładów torfu dochodzi do 12 metrów. Bagno pokryte jest mszarami z welnianeczką darniową, karłowatą sosną i rosiczką okrągłolistną. Unikatem są torfowe sadzawki ze stanowiskami gatunków roślin, takich jak rosiczka długolistna i bagnica torfowa. W 2004 obiekt został zgłoszony do sieci Natura 2000, a w 2005 r. utworzono tu rezerwat przyrody. Od 2006 roku funkcjonuje ścieżka przyrodnicza, umożliwiająca podziwianie „Bagna Kusowo”. Rezerwat położony jest w lesie, 12 km od Szczecinka, pomiędzy jeziorami Trzebiechowo i Wielatowo.

fol. Andrzej Brusilo

Ścieżka Przyrodnicza „Las Klasztorny”

W 1997 roku Nadleśnictwo Szczecinek wybudowało w Świątkach, w dzielnicy Szczecinka ścieżkę przyrodniczo-leśną. Na pamiątkę położonego niegdyś w tej okolicy klasztoru „Marienron” nazwano ją „Las Klasztorny”. Patronuje jej Święty Franciszek z Asyżu. Długość ścieżki wynosi 3,9 km i można ją pokonać spacerkiem w 3 godziny. Trasa biegnie po niezwykle urozmaiconym pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenie, w obszarze chronionego krajobrazu pod nazwą „Pojezierze Drawskie”, pomiędzy jeziorami Trzesiecko i Wilczkowo. Na ścieżce zlokalizowane są 23 duże tablice edukacyjno-poglądowe, które uzupełniają 30 mniejszych tablic edukacyjnych o tematyce przyrodniczej.

Wrzosowiska Kłomińskie

Największe w Polsce i jedno z największych w Europie, wrzosowiska położone na południe od Bornego Sulcinowa, na terenie dawnego poligonu wojskowego. Na znajdującym się tam wzniesieniu zlokalizowano punkt widokowy, do którego prowadzi droga Borne Sulcinowo – Kłomino (dopuszczalny jest tam ruch samochodowy). W listopadzie 2008 roku na terenie wrzosowisk utworzono florystyczny rezerwat przyrody „Diabelskie Pustacie” o pow. 932,53 ha. Wrzosowiska można zwiedzać pieszo, rowerem i samochodem. Najlepiej robić to na przełomie sierpnia i września w okresie kwitnienia wrzosu, choć oczywiście uzależnione jest to od warunków pogodowych. Samochodem można dojechać prawie pod samą wieżę widokową, gdzie zorganizowany jest niewielki parking.

fol. Archiwum UM Borne Sulcinowo

Rzeka Piława

Piława jest największą rzeką w gminie Borne Sulinowo, ma długość 79,9 km. Rzeka wypływa z jeziora Komorze i przepływa przez jeziora: Rakowo, Brody, Strzeszyn, Kocie (Małe i Duże), Pile, Długie i Zalewy Nadarzyckie, jest największym dopływem Gwdy. Walory przyrodnicze i krajobrazowe miejsca, korytarz ekologiczny rzeki Piławy, zostały objęte ochroną prawną poprzez wyznaczenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rzeki Piławy”. Na terenie tym występują gatunki roślin zalecane do szczególnej ochrony przez Unię Europejską, a stowiska lęgowe mają rzadkie i chronione gatunki ptaków: perkozek, łabędź niemy, gegawa, cyraneczka i wiele innych. Na Piławie znajdują się dwa jazy - pierwszy poniżej jeziora Długie, drugi zamyka akwen Zalewów Nadarzyckich. Tamy zostały zbudowane w latach trzydziestych XX wieku, a ich zadaniem było stworzenie naturalnych przeszkód na linii umocnień Wału Pomorskiego. Rzeka jest atrakcyjnym i popularnym szlakiem kajakowym.

CZAPLINEK

fot. Waldemar Wiśniewski

Jezioro Drawsko

Jest to największe jezioro na terenie Pojezierza Drawskiego, o powierzchni 1781 ha i maksymalnej głębokości 83 metry. Linia brzegowa liczy prawie 75 km. Jest to dwunaste pod względem wielkości oraz drugie pod względem głębokości jezioro w Polsce. O jego niezwykłej atrakcyjności decyduje wiele czynników: rozmiar, rozpiętość, długie zatoki, 12 wysp na czele z Bielawą - jedną z największych w Polsce wysp śródlądowych, szmaragdowy kolor wody, piaszczyste plaże i kamienne, podwodne rafy. Swoją niecodzienną kształt zbiornik zawdzięcza lądolodowi, który wyrzeźbił kilka rynien. Dzięki temu na akwenie tym można uprawiać żeglarstwo przy wietrze wiejącym z każdego kierunku - ze wszystkich stron zbiegają się długie zatoki, stwarzające wspaniałe warunki dla jachtów i desek

z żaglem. Znaczna rozpiętość powoduje jednak, że wiatr na jeziorze bywa bardzo silny, a fale nierzadko osiągają wysokość jednego metra. W sezonie letnim po jeziorze pływają dwa statki spacerowe - „Perkoz” i „Aquarius”. Dwugodzinny rejs statkiem pozwala rozkoszować się jego urodą do woli.

fot. Marian Sadkowski

Głaz Tempelburg

Jest to obowiązkowy punkt programu podczas wizyty w Czaplinku. Ten ogromny głaz narzutowy znajduje się około 5 kilometrów od Czaplinka, nieopodal szosy prowadzącej do Starego Kaleńka, w pobliżu małej wsi Cichorzecze. Ta granitowa pamiątka po wielkim lądolodzie sprzed kilkunastu tysięcy lat ma 19,5 metra obwodu i 3,5 metra wysokości. Na głazie wyryty jest napis „Tempelb 1858” (Tempelburg to niemiecka nazwa Czaplinka) oraz „Plago” (niemiecka nawa pobliskiego Pławna). Przez wiele lat

pełnił on rolę kamienia granicznego, tędy bowiem przebiegała granica Starostwa Drahimskiego. W pobliżu znajdują się bardzo czyste i malownicze jeziora - Krzemno i Kaleńsko, które od lat są mekką pasjonatów nurkowania.

Park Zdrojowy

Park jest wpisany do rejestru zabytków, ma powierzchnię 80 ha, składa się z dwóch części. Pierwsza, zwana „francuską” lub barokową, powstała w latach 1836-39, ma regularne kształty ze starannie uformowanymi trawnikami, dywanami kwiatowymi, trasami pieszymi, kaskadami z cisów przyciętych w kształt kuli oraz rabatami. Znajduje się w niej amfiteatr, zabytkowa pijalnia wody „Joasia”, zegar słoneczny oraz odrestaurowane fontanny i wodotryski.

W drugiej jego części, tak zwanej „angielskiej”, wykorzystano naturalne nierówności terenu i zbudowano dwa stawy - północny Wedłów i południowy Manteuffłów. Wykorzystano pagórkowaty teren i powstał park w stylu krajobrazowym. Występują tu swobodne grupy drzew, gaje, nieregularne trawniki, łąki i aleje. Grobla rozdzielająca meandrujące koryto rzeki Wogry stanowi trasę spacerową, jest chętnie uczęszczana przez kuracjuszy i turystów. Drewniane mostki i altany nadają tej części parku romantyczno-sentymentalny charakter. W parku znajdują się również zalew oddany do użytku w 2003 roku, który wzbogacił krajobraz i stał się miejscem często odwiedzanym przez wędkarzy oraz spacerowiczów.

fot. Tomasz Chmielewski

fot. Tomasz Chmielewski

Szwajcaria Połczyńska i Dolina Pięciu Jezior

Na południe od Połczyna Zdroju rozciąga się Pojezierze Drawskie. Teren ten jest pofałdowany, co jest zasługą ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, które ustąpiło około 10 tys. lat temu. Ze względu na liczne wzniesienia morenowe i doliny rynnowe obszar ten na przełomie XIX i XX w. zyskał miano „Szwajcaria Połczyńska”. Sercem krainy jest Dolina Pięciu Jezior, która jest malowniczym i cennym przyrodniczo obszarem. Dolina to wąska i długa rynna

podłowcowa, na dnie której znajduje się pięć jezior: Krzywe, Krąg, Długie, Głębokie i Małe. Jej cechą charakterystyczną są strome zbocza, porożrywane przepastnymi jarami i krętymi wąwozami, piętrzące się na wysokość 80 m w stosunku do dna rynny. W Dolinie Pięciu Jezior swoje źródła ma rzeka Drawa. W roku 1987 utworzono tu Rezerwat Krajobrazowy. Celem ochrony jest zachowanie ekosystemu rzeki Drawy z buczyną pomorską, torfowiskami niskimi i zbiorowiskami chronionej roślinności wodnej. Dolina rozciąga się na długości 4200 metrów.

HISTORIA

Bunkier B-Werk

Schrony bojowe budowano w latach 1933- 1936. Żelbetowe schrony blokowały przesmyk między jeziorami Trzesiecko i Wielimie, łącznie było 25 obiektów. Przy drodze prowadzącej ze Szczecinka do Barwic znajduje się bunkier dwukondygnacyjny, który uchodzi za jedną z największych atrakcji militarnych w okolicy. Uzbrojony był w ciężkie karabiny maszynowe, a od strony wschodniej -

w działo przeciwpancerne w pancernej kopule. W części podziemnej mieściły się magazyny amunicyjne i żywnościowe oraz pomieszczenia dla obsługi. Wszystkie zostały wysadzone po zakończeniu działań wojennych. Schron B-Werk jest najlepiej zachowanym z 11 tego typu obiektów na Wale Pomorskim. Obecnie swoją siedzibę ma tam "Muzeum Wału Pomorskiego i II Wojny Światowej", które dynamicznie się rozwija. Co roku na przełomie lipca i sierpnia odbywa się tu dwudniowy piknik historyczny, z wystawami eksponatów muzealnych. Zwieńczeniem imprezy jest inscenizacja militarno-historyczna, odwzorowująca zdobycie bunkra B-Werk. Jest to wyjątkowe i bardzo widowiskowe wydarzenie.

Muzeum Regionalne

Muzeum Regionalne w Szczecinku jest jednym z najstarszych muzeów na Pomorzu. Jego początki sięgają 1866 roku, kiedy to archeolog-amator Friedrich Kasiski zorganizował wystawę obiektów wykopanych na terenie miasta i okolic. Oficjalnie Heimatmuseum zostało otwarte w 1914 roku i mieściło się w pokościelnej wieży Św. Mikołaja. Po II wojnie światowej muzeum ponownie otwarto w 1958 roku, a jego siedzibą nadal była wieża św. Mikołaja. Od 2006 roku muzeum ma nową siedzibę przy ul. Szkolnej 1, w XIX-wiecznym budynku zajmowanym niegdyś przez szkołę. Muzeum specjalizuje się w zbiorach związanych z miastem i regionem – eksponaty związane z historią Pomorza stanowią najważniejszą część zbiorów. Oprócz tego muzeum posiada dużą kolekcję sreber oraz broni i akcesoriów myśliwskich. Stale można oglądać pięć wy-

staw: Salę Regionalną, Salę Szlachecką, Salę Myśliwską, Salę Wojskową i Salę Sreber. Kilka razy w roku organizowane są wystawy czasowe i imprezy cykliczne, takie jak Noc Muzeów, Piknik Księżnej Jadwigi, Jarmark Kresowy itp. Obiekt posiada również obszerną bibliotekę historyczną: ponad 13 tysięcy woluminów. Jest otwarte od wtorku do niedzieli, od godziny 10:00 do 16:00, w czwartek do godziny 18:00, w piątki wstęp jest bezpłatny.

BORNE SULINOWO

Gross Born/Borne Sulinowo - elitarny garnizon szkoleniowy wojsk pancernych Wehrmachtu

Borne Sulinowo to jedno z najmłodszych miast w Polsce, pojawiło się na mapach wkrótce po wyjeździe w 1992 roku ostatniego transportu żołnierzy rosyjskich. Niezwykle miejsce ze specyficzną historią. W roku 1933 rząd III Rzeszy wykupił część terenów i wysiedlił z nich ludność w celu budowy bazy wojskowej i utworzenia poligonu. W 1936 roku zakończono budowę miasteczka militarnego, którego otwarcia dokonał 18 sierpnia 1938 Adolf Hitler. Ponownie przebywał on w Bornem Sulinowie w dniach 5-8 września 1939. W garnizone Groß Born stacjonowały jednostki dywizji pancernej Heinza Guderiana przed atakiem na Polskę w 1939 roku. Na poligonie ćwiczyły także oddziały Afrika Korps, dowodzone przez generała Rommla. Po zakończeniu II Wojny Światowej, w 1945 roku, miasto przejęła Armia Czerwona i użytkowała je do października 1992 roku. W tym okresie miasto było wyłączone spod administracji polskiej. Miasto i Gmina Borne Sulinowo staje się turystyczną perłą Pomorza Zachodniego. Turystów przyciągają atrakcyjne przyrodniczo i turystycznie tereny, specyficzna historia gminy i związana z nią atmosfera tajemniczości.

fot. Archiwum UM Borne Sulinowo

fol. Archiwum UM Borne Sulinowo

Znikający Garnizon Westfalenhof/ Kłomino

Kłomino (Westfalenhof) to bliźniaczo podobne i zbudowane w tym samym czasie co Borne Sulinowo, miasteczko, powstało w latach trzydziestych XX wieku. Położone 12 km w linii prostej od Bornego Sulinowa. W czasach radzieckich nosiło nazwę Gródek. Stacjonowały tu niemieckie oddziały Służby Pracy, a później był tu obóz jeniecki. W listopadzie 1939 roku w stalagu znajdowali się polscy jeńcy wojenni oraz cywile aresztowani na terenach Polski. W 1940 roku do polskich jeńców dołączyli Francuzi i Rosjanie. Przechowywani byli tu m.in. pisarz i dramaturg Leon Kruczkowski. W 1944 r. do obozu trafili także żołnierze Powstania Warszawskiego. Po obozie jenieckim obecnie nie ma śladu. W podkłomińskich lasach archeolodzy kilka lat temu znaleźli zbiorowe mogiły więźniów. Szacuje się, że spoczywa ich tam około 30 tys. Po odejściu wojsk niemieckich tereny przejęły wojska radzieckie, które więziły tam żołnierzy niemieckich. Kłomino opustoszało dopiero w 1992 roku, kiedy wyjechali stąd ostatni żołnierze rosyjscy. Niestety, do dnia dzisiejszego nie ma pomysłu na zagospodarowanie tego miasta, dlatego też Kłomino zanika, zarasta i coraz bardziej przypomina miasto widmo.

Baza rakiet Brzeźnica

Dawna radziecka baza wojskowa w pobliżu osady Brzeźnica jest jednym z wielu tajemniczych miejsc, które można znaleźć w okolicach Bornego Sulinowa. Kompleks powstał na przełomie lat 60/70, po zakończeniu manewrów w ramach operacji „Wisła”. Istnienie bazy było objęte ścisłą tajemnicą, a teren był ogrodzony i pilnie strzeżony. Po opuszczeniu tego miejsca przez radzieckich żołnierzy okazało się, że znajdują się tam podziemne magazyny do przechowywania rakiet średniego zasięgu SS20 i R-300 uzbrojonych w głowice jądrowe. Dziś teren jest udostępniony do zwiedzania dla turystów, jednak po bazie nie została żadna infrastruktura oprócz betonowych podziemnych magazynów.

fol. Archiwum UM Borne Sulinowo

CZAPLINEK

Zamek Drahim

Zamek góruje nad Starym Drawskiem, pomiędzy jeziorami Drawski i Żerdno. Walory miejsca docenili słowiańscy Drawianie, wznosząc na przesmyku ziemno-drewniany gród. Funkcjonował on przez ok. 500 lat, został spalony w XII w. W połowie XIV w. Joannici zarządzający ziemiami nad jeziorem Drawsko postanowili tutaj przenieść siedzibę swojej komandorii. Ceglano-kamienny zamek posadowiono na wielkich głazach, mury o grubości 2,5 m wznosiły się na wysokość 12 m. Polscy starości posiadali Drahim do 1668, pomimo ustaleń z 1658, które oddawały ziemię drahimską w zastaw elektora brandenburskiego. Ówczesny starosta drahimski, Stanisław Potocki, nie podporządkował się ustaleniom i w Drahimiu, aż do jego śmierci, stacjonowała załoga polska. Jego następcą, Dymitr Wiśniowiecki wydał starostwo Brandenburczykom. W czasie wojny siedmioletniej, w 1759 roku, zamek został zdobyty i spalony przez Rosjan. Drahim nie podniósł się z tej klęski, stopniowo obracał się w ruinę i zapomnienie. Obecnie na zamku funkcjonuje niewielkie muzeum. Latem odbywają się turnieje i pokazy rycerskie, można wziąć udział w średniowiecznej zabawie. Zamek ponownie tętni życiem.

fol. Archiwum UM w Czaplinku

Pałac w Siemczynie

Barokowy pałac jest główną atrakcją Siemczyna. Otoczony malowniczym parkiem pałac został wybudowany w latach 1722-1726. Po obu stronach ogromnego dziedzińca położone są oficyny. Budowla pałacu składa się z trzech zasadniczych części. Centralna część zbudowana została przez Henninga von der Goltz na planie podkowy z tarasem od strony wschodniej, zaś południowe skrzydło przez ówczesnego właściciela posiadłości Heinricha von Arnima na planie prostokąta w 1796r. Północne skrzydło zbudowane zostało przez Hartwiga von Bredow na początku XX w. również na planie prostokąta z łącznikiem do części centralnej. Dzisiejsze malowidła zdobiące sufity i ściany pałacowego salonu wykonano na początku XX w. Wyobrażenie pierwotnego z XVIII w. wyglądu pałacowych wnętrz dają dość dobrze zachowane kominki. Poza sezonem odbywają się tu Spotkania Kulturalne oraz w lipcu Dni Henrykowskie. Przy pałacu działa też Kuźnia Ceramiczna, w której można poznać tajniki garncarstwa i lepienia z gliny. Od stycznia 2019 r. w Pałacu działa interaktywne Muzeum Baroku oraz Uniwersalium Rzemiosł Różnych.

foto. Archiwum Pałacu Siemczyno

PÓLCZYŃ ZDRÓJ

Zamek z XIII w.

Zamek został zbudowany na przełomie XIII i XIV w. na niewielkim wzniesieniu, w odległości 100 m od rynku. Pólczyń wchodził wówczas w skład Księstwa Pomorskiego. Wzniesiona warownia miała zabezpieczać południową granicę państwa Gryfitów. Władca Pomorza Warcisław IV przekazał zamek w lenno rodowi von Wedłów. W roku 1374 zamek przeszedł w posiadanie rodu von Manteufflów. Na przestrzeni dziejów był kilkakrotnie przebudowywany. W roku 1654 przeszedł w posiadanie rodu von Krockow. W latach 1770-72 Antoni von Krockow zrezygnował z funkcji obronnych i przekształcił budynek w barokowy pałac, którego bryła miała wygląd zbliżony do dzisiejszego. W połowie XIX w. dawna warownia została wykupiona przez władze miejskie, które urządziły tu pocztę. Potem w zamku powstały mieszkania użytkowane do lat 60-tych XX w. Wówczas został przeprowadzony remont. Obecnie zamek jest budynkiem murowanym, dwuskrzydłowym, a wewnątrz mieści się Biblioteka Publiczna im. J. Tuwima.

REKREACJA

SZCZECINEK

Basen – Aqua Park

Aqua Park położony w bardzo atrakcyjnej części miasta, nad samym jeziorem Trzesiecko, w pobliżu kortów tenisowych i stadionu. Atrakcje obiektu to przede wszystkim: basen sportowy, basen rekreacyjny, a w nim: bicz szkodki, kaskada wodna, dysze denne, zjeżdżalnia z basenem hamownym, wanna hydromasażu (jacuzzi), brodzik dla dzieci, sauny fińskie, solarium, kawiarnia-bar oraz sklepik.

Regionalne Centrum Tenisowe

Regionalne Centrum Tenisowe jest jednym z największych tego typu obiektów na północy kraju. Wysokiej klasy korty ziemne są wyposażone w oświetlenie i trybuny dla widzów. Wszystko pod okiem wykwalifikowanej kadry instruktorskiej. W obiekcie znajduje się sala konferencyjna, taras widokowy i szatnie z natryskami dla gości. Miejsce to jest przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

W Centrum Tenisowym znajdują się także ścianka wspinaczkowa. Pozwala ona utrzymać doskonałą formę profesjonalistom, jak i osobom początkującym. Można tam sprawdzić swoje umiejętności na sześciu różnych trasach, o zróżnicowanych stopniach trudności. Dzięki profesjonalnym instruktorom korzystanie ze ścianki jest w pełni bezpieczne, także dla dzieci. Używanie sprzętu do wspinaczki jest nieodpłatne. Ścianka jest obiektem krytym, funkcjonującym przez cały rok.

Tramwaje wodne

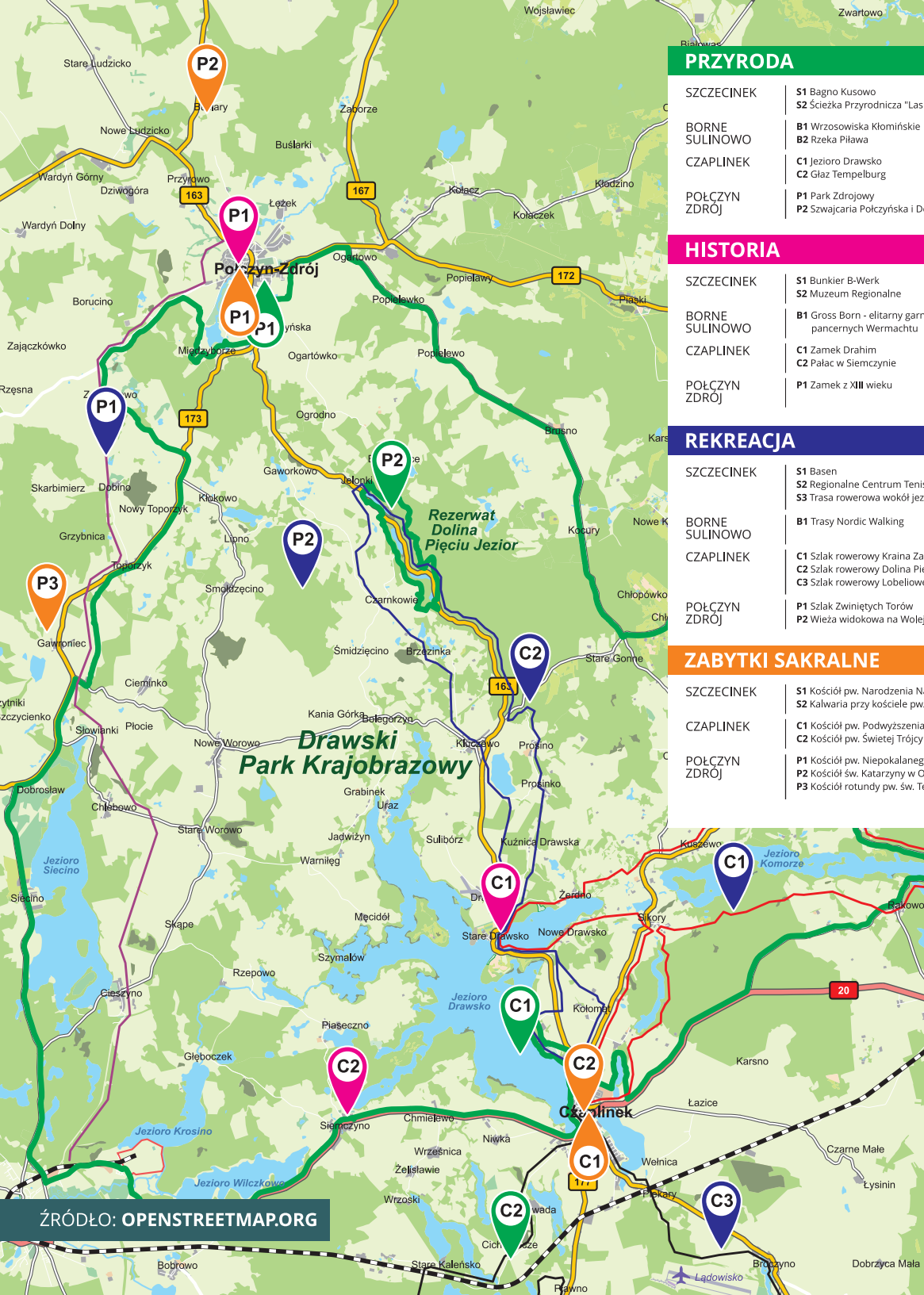
Szczecińskie Tramwaje Wodne to jedna z najważniejszych atrakcji turystycznych miasta. Statek spacerowy „Księżna Jadwiga” to jedna z najbardziej urokliwych jednostek pływających na całym Pojezierzu Drawskim. Dzięki przebudowie może obecnie zabierać na swój pokład 174 osoby. Statek ten doskonale nadaje się do organizacji imprez okolicznościowych i różnego rodzaju eventów. Drugi szczeciński tramwaj wodny „Bayern” to prawdziwa perełka, szkatuńcze arcydzieło. Ten drewniany statek ma 100 lat i jest jedną z nielicznych tego typu jednostek w Polsce i Europie. Jest on integralną częścią miejskiego systemu komunikacyjnego. Kursuje zgodnie z własnym rozkładem jazdy, zatrzymując się na wyznaczonych przystankach. Zabiera na pokład 54 pasażerów. Jego wystrój nawiązuje do jednostek, które przeszło 60 lat temu pływały po szczecińskim jeziorze. Polska Organizacja Turystyczna uhonorowała „Bayern” prestiżową nagrodą – „Turystyczny Produkt Roku 2007”. Rejs statkiem trwa ponad godzinę. Tramwaje kursują w sezonie letnim od maja do września.

Trasa rowerowa wokół jeziora Trzesiecko

Szlak rowerowy dookoła jeziora Trzesiecko ma długość 14,5 km. Rozpoczyna się przy ulicy im. Księżnej Elżbiety. Prowadzi alejami parkowymi obok Zamku Książąt Pomorskich. Przejeżdżając można zobaczyć Kościół Narodzenia Najświętszej Marii Panny, budynek szkoły muzycznej, wyciąg do nart wodnych, wieżę widokową Bismarcka z 1910 r., wzgórze Marientron. Mniej więcej w połowie długości szlaku dociera się do Mysiej Wyspy. Jest to niewielka, położona blisko brzegu wyspa, na którą można dostać się dzięki grobli. Znajduje się tutaj plaża, przystanek tramwaju wodnego, mała gastronomia. W dalszej części trasa oddala się od brzegu jeziora, mijając wyspę Biwakową i Ptasia. W pobliżu Lasu Zachodniego trasa powraca nad brzeg jeziora. Około 100 m od brzegu, przy ulicy Kościuszki, umiejscowiony jest bunkier B Werk, pozostałość po umocnieniach Wału Pomorskiego. 600 metrów dalej znajduje się Kościół pw. Świętej Rozalii i kalwaria z drogą krzyżową, zbudowany pod koniec XX w. Na wysokości szpitala mija się kąpielisko strzeżone oraz Stację Wędkarską. Dalsza część wiedzie przez zabytkowy Park Miejski, centralną część miasta.

PRZYRODA

SZCZECINEK	S1 Bagno Kusowo S2 Ścieżka Przyrodnicza "Las"
BORNE SULINOWO	B1 Wrzosowiska Kłomińskie B2 Rzeka Piława
CZAPLINEK	C1 Jezioro Drawsko C2 Glaz Tempelburg
POŁCZYŃ ZDRÓJ	P1 Park Źródłowy P2 Szwajcaria Polczyńska i D.

HISTORIA

SZCZECINEK	S1 Bunkier B-Werk S2 Muzeum Regionalne
BORNE SULINOWO	B1 Gross Born - elitarny garni pancernych Wermachtu
CZAPLINEK	C1 Zamek Drahim C2 Pałac w Siemczynie
POŁCZYŃ ZDRÓJ	P1 Zamek z XIII wieku

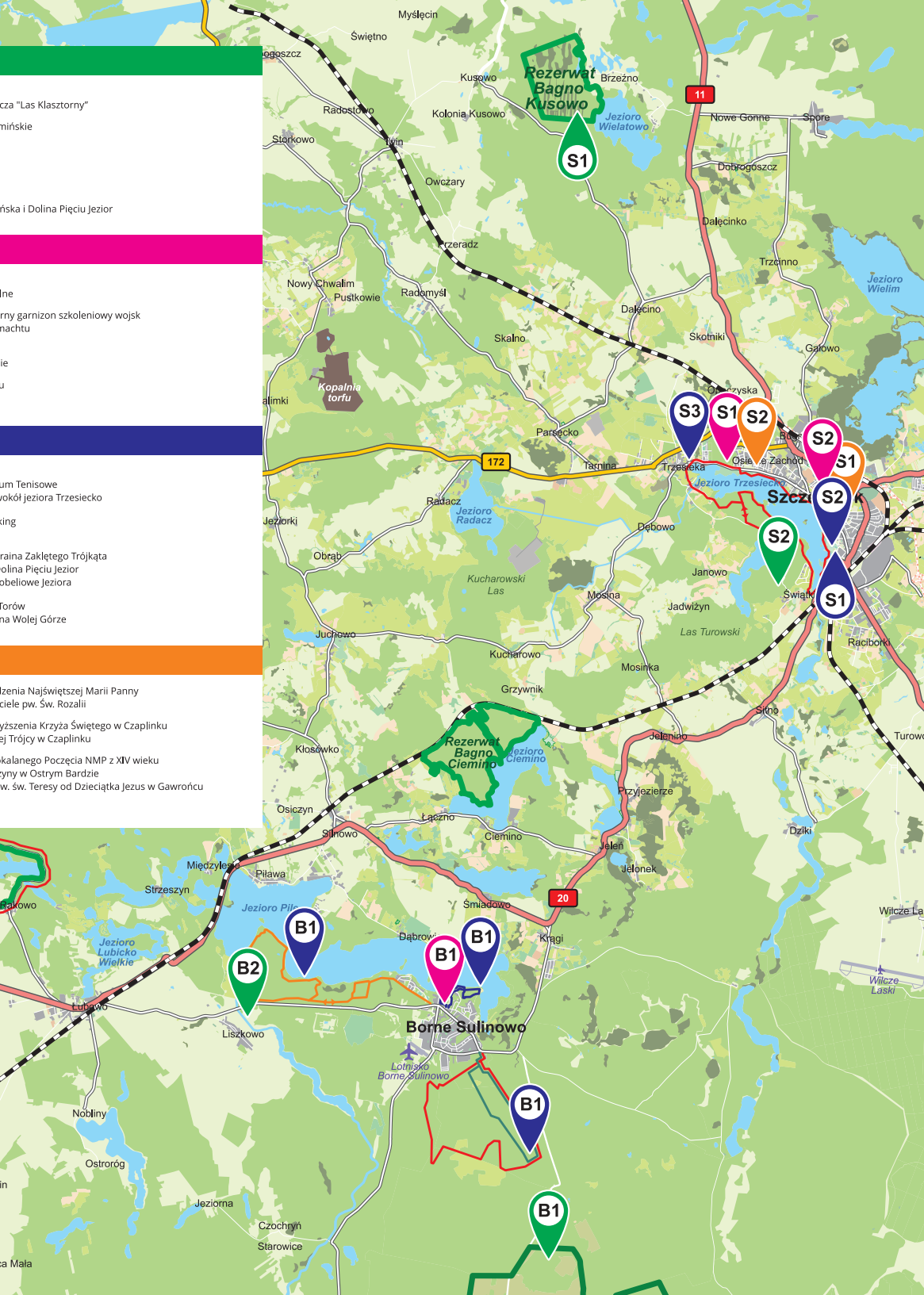
REKREACJA

SZCZECINEK	S1 Basen S2 Regionalne Centrum Tenis S3 Trasa rowerowa wokół jez.
BORNE SULINOWO	B1 Trasy Nordic Walking
CZAPLINEK	C1 Szlak rowerowy Kraina Za C2 Szlak rowerowy Dolina Pię C3 Szlak rowerowy Lobeliewo
POŁCZYŃ ZDRÓJ	P1 Szlak Zwiniętych Torów P2 Wieża widokowa na Wole

ZABYTKI SAKRALNE

SZCZECINEK	S1 Kościół pw. Narodzenia N. S2 Kalwaria przy kościele pw.
CZAPLINEK	C1 Kościół pw. Podwyższenia C2 Kościół pw. Świętej Trójcy
POŁCZYŃ ZDRÓJ	P1 Kościół pw. Niepokalanego P2 Kościół św. Katarzyny w O. P3 Kościół rotundy pw. św. T.

...sca "Las Klasztorny"
 ...miejskie
 ...ska i Dolina Pięciu Jezior
 ...ne
 ...ny garnizon szkoleniowy wojsk
 ...nachu
 ...ie
 ...u
 ...um Tenisowe
 ...okół jeziora Trzeciecko
 ...king
 ...raina Zakłętego Trójkąta
 ...olina Pięciu Jezior
 ...obeliowe Jeziora
 ...Torów
 ...na Wolej Górze
 ...żenia Najświętszej Marii Panny
 ...ciele pw. Św. Rozalii
 ...yższenia Krzyża Świętego w Czaplinku
 ...ej Trójcy w Czaplinku
 ...kalanego Poczęcia NMP z XIV wieku
 ...ny w Ostym Bardzie
 ...w. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Gawrońcu

Trasy Nordic Walking

Na terenie miasta Borne Sulinowo znajdują się cztery tematyczne szlaki NW: **trasa niebieska**, o długości 3,5 km, zaczyna się i kończy przy budynku Centrum Informacji Turystycznej w Bornem Sulinowie. **Trasa zielona**, o dł. 6,4 km, znajduje się w pobliżu miasta na terenie Nadleśnictwa Borne Sulinowo. **Trasa czerwona** ma długość 10 km i jest jedną z dłuższych. Ekspozuje walory przyrodniczo-krajobrazowe Bornego Sulinowa, a w szczególności wrzosowisk znajdujących się w pobliżu miasta. Do najpiękniejszych szlaków nordic walking należy **trasa żółta** o długości 15,5 km. Szlak ten zaczyna się przy ul. Sportowej w Bornem Sulinowie i biegnie w kierunku rzeki Piławy, bezpośrednio przy zachodnim brzegu Jeziora Pile. Jest to jeden z najbardziej popularnych szlaków NW. Podczas marszu po nim mamy możliwość obcowania z naturą przy świeżej bryzie największego jeziora gminy Borne Sulinowo Pile.

Złot Pojazdów Militarnych

Największa impreza plenerowa odbywająca się na Pojezierzu Drawskim, od lat przyciągająca rzesze sympatyków militariów z kraju i zza granicy. Gromadzi ona setki wozów bojowych i tysiące uczestników ubranych w mundury kilkunastu armii, zebranych w wielkim miasteczku złotowym. Rokrocznie tę imprezę odwiedzają dziesiątki tysięcy turystów. Poza oglądaniem można aktywnie uczestniczyć w tym wydarzeniu. Rekonstrukcje historyczne, wystawy, przejażdżki wszystkimi rodzajami pojazdów wojskowych, loty samolotami, helikopterami, koncerty, spotkania z ciekawymi ludźmi, to tylko niektóre z atrakcji, które to militarne wydarzenie oferuje. Pomysłodawcami i pierwszymi organizatorami tego przedsięwzięcia byli Katarzyna Szłońska, Piotr Spirin, przy nieocenionym wsparciu i zaangażowaniu Mariana Laskowskiego z Darłowa.

fot. Archiwum UM Borne Sulinowo

Szlak kajakowy rzeki Drawy im. Księdza Kardynała Karola Wojtyły

Jeden z najpiękniejszych i najbardziej znanych szlaków kajakowych w Polsce. Rozpoczyna się na jeziorze Drawsko lub na jeziorze Żerdno. Rzeka wiedzie przez bardzo różnorodny krajobraz. Raz leniwie toczy się przez pola, gdzie indziej rwie jak górski potok przez przepastne bory Puszczy Drawieńskiej, w innym miejscu płynie przez jeziora, pokonuje miasta, spiętrzenia przy elektrowniach wodnych i młynach, poligon wojskowy i Drawieński Park Narodowy. Napotykamy na niej wszystko co urzeka w kajakarstwie: zwalone pnie drzew, krystaliczne wody, spotkania ze zwierzętami i ptactwem. Na terenie gminy Czaplinek szlak wiedzie od Czaplinka i Starego Drawska, przez wyspę Bielawę, Rzepowo, mija zabytkowy młyn w Głębozku i dociera do jeziora Krosino, gdzie opuszcza granice ziemi czaplinskiej. Na pokonanie tego odcinka warto zarezerwować jeden lub dwa dni. Nocować można w Rzepowie i zakończyć w Złocińcu. Odcinek ten jest łatwy, a wody rzeki spokojne.

fot. Marian Sadkowski

Szlak kajakowy rzeki Piławy

Zaczyna się na jeziorze Komorze, tuż obok miejscowości Sikory i wiedzie przez jezioro Pile, Nadarzyce, aż do Gwdy pod Piłą, gdzie kończy bieg. Jest to szlak łatwiejszy od spływu Drawą, równie malowniczy i nieco mniej zatłoczony. Często jest polecany jako ten, na którym warto zacząć kajakową przygodę z rodziną i małymi dziećmi. Długość szlaku 82 km.

fot. Marian Sadkowski

Szlak kajakowy rzeki Dobrzycy

Jest to najmniej uczęszczany szlak kajakowy ziemi czaplincej, zaczyna się w Machlinach i kończy w Piławie po 60 kilometrach. Jednocześnie jest to najtrudniejszy z omawianych szlaków, miejscami bardzo uciążliwy, pełen zwalonych drzew. Nagrodą za trudy są piękne krajobrazy i obcowanie z nieskalaną przyrodą. Najtrudniejszy odcinek można ominąć wodując kajaki w Nowej Wsi, na południowym krańcu gminy Czaplinek.

Szlaki rowerowe Gminy Czaplinek

Okolice Czaplinka to wymarzone miejsce na aktywny wypoczynek. Wycieczki rowerowe i przemierzanie lasów, łąk i pól na dwóch kółkach to cel wielu wizyt. Na terenie gminy Czaplinek wytyczono 11 szlaków o łącznej długości 600,3 km. Wszystkie czaplincejskie szlaki rowerowe zaczynają się na Rynku w Czaplunku, obok wielkiego metalowego roweru. Poniżej pokrótce opisano cztery oznakowane szlaki.

Kraina Zakłętą Trójką - szlak czerwony. Prowadzi z Czaplinka przez Kołomąt, Sikory, Rakowo, Kuszewo, Żerdno, Stare i Nowe Drawsko, Sikory do Czaplinka. Szlak wiedzie przez bardzo malownicze, pofałdowane okolice kilku rynnowych jezior: Dolgiego Wielkiego, Komorza i Żerdna. Długość 44 km.

Dolina Pięciu Jezior - szlak niebieski. Prowadzi z Czaplinka przez Kołomąt, Stare Drawsko, Kuźnicę Drawską, Prosińno, Dolinę Pięciu Jezior, Brzezinkę, Kluczewo, Stare Drawsko do Czaplinka. Szlak wiedzie poprzez Szwajcarię Połczyńską i przez niezwykłą Dolinę Pięciu Jezior. Długość 47,8 km.

Lobeliowe Jeziora - szlak czarny. Prowadzi z Czaplinka przez Łąkę, Pławno, Psie Głowy, Byszkowo, Trzciniec, Broczyno do Czaplinka. Szlak prowadzi wzdłuż najczystszych jezior na ziemi czaplincej: Krzemno i Kaleńsko oraz tropem zapomnianych pałaców. Długość 28,9 km.

Dobrzyca - szlak zielony. Prowadzi z Czaplinka przez Czarne Małe, Ostroróg, Jeziorną, Motarzewo, Machliny, Psie Głowy do Czaplinka. Szlak prowadzi przez najmniej uczęszczane okolice Czaplinka, wśród wspaniałych borów, pełnych jagód i grzybów. Długość 45,1 km.

fot. Archiwum UM w Czaplunku

POŁCZYN ZDRÓJ

Szlaki rowerowe: Pradolina Dębicy

Szlak rowerowy „Szwajcaria Połczyńska” czerwony – ma długość 34,1 km i stanowi pętlę, która przemierza bukowe bory „Doliny Pięciu Jezior” oraz miejscowość Czarnkowie, gdzie zachowały się liczne szachulcowe chaty. Chcąc podziwiać panoramę Pojezierza Drawskiego warto udać się na zlokalizowaną przy szlaku wieżę widokową na Wolej Górze.

Szlak „Zwiniętych Torów” – prawdziwą gratką dla cyklistów odwiedzających Połczyn-Zdrój jest ok. 30 km ścieżka rowerowa do Złocieńca. Trasa wiedzie dawnym nasypem kolejowym, z którego zdjęto tory, położono asfalt i udostępniono wyłącznie rowerzystom, prowadzi przez najbardziej malownicze tereny Drawskiego Parku Krajobrazowego.

fot. Tomasz Chmielewski

Wieża widokowa na Wolej Górze

Znajdująca się około 7 km na południe od Połczyna-Zdroju Wola Góra liczy 219 m n.p.m. i jest jednym z najwyższych wzniesień w woj. zachodniopomorskim. Na jej szczycie stoi wieża widokowa Lasów Państwowych. Budowla liczy 48 metrów wysokości, a taras widokowy, na który prowadzi 216 stopni, znajduje się na wysokości 41,3m. Ze szczytu wieży można podziwiać panoramę Pojezierza Drawskiego, która przy sprzyjających warunkach atmosferycznych rozciąga się nawet na kilkadziesiąt kilometrów.

fol. Tomasz Chmielewski

SPORT

SZCZECINEK

Wyciąg do nart wodnych i wakeboardu

Jedna z największych atrakcji Szczecinka, przeznaczona dla osób szukających wyzwań, lubiących sporty ekstremalne. Zlokalizowany nad jeziorem Trzeciecko, jest jednym z najdłuższych w Europie, ma długość 1100 m. Równocześnie może z niego korzystać 11 osób. Jest to obiekt, na którym świetnie bawić się mogą narciarze wodni oraz miłośnicy jednej deski, czyli wakeboardu, zarówno początkujący jak i profesjonalści. Kompleks wyciągu do nart wodnych w Szczecinku nieustannie się rozwija, stawiając na jakość, atrakcyjne rozwiązania turystyczne, nowoczesny sprzęt, funkcjonalność i doskonałą organizację widowiskowych zawodów takich jak Mistrzostwa Europy w Narciarstwie Wodnym czy Mistrzostwa Polski w Wakeboardzie. Sportowe wyczyny narciarzy i wakeboardzistów można obserwować z drewnianych trybun na wodzie, mieszczących do 300-tu widzów. Na wyciągu funkcjonuje szkoła dla dzieci. Wyciąg czynny jest w okresie letnim od maja do września.

fol. Grzegorz Kowalczyk

Bieg Winanda Osińskiego

Spektakularne i widowiskowe wydarzenie sportowe, które zajmuje jedno z pierwszych miejsc w kalendarzu imprez lekkoatletycznych rozgrywanych w tej części kraju. Pierwsza edycja odbyła się w 1982 roku. Jej intencją było upamiętnienie, poprzez bieg uliczny, pierwszego olimpijczyka pochodzącego ze Szczecinka. Winand Osiński był uczestnikiem Igrzysk XV Letniej Olimpiady w Helsinkach w 1952 roku. Bieg ten, z każdą kolejną edycją, zyskiwał na prestiżu. Od lat 90-tych zaczęli w nim uczestniczyć obcokrajowcy, ale dopiero od roku 2004 ma on oficjalną międzynarodową rangę, wpisany jest do ogólnopolskiego kalendarza imprez lekkoatletycznych. Trasa biegu głównego wiedzie, między innymi, malowniczymi ulicami położonymi wzdłuż zabytkowego Parku Miejskiego. Uzupełnieniem tego wydarzenia są biegi dziecięce i młodzieżowe, które na stałe wpisały się w obraz Memoriału Winanda Osińskiego, szczecineckiego olimpijczyka.

fol. Paulina Nadziejko

IRAS CUP - Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej dla dzieci w Czaplinku

Organizowany od 2015 roku turniej piłki nożnej dla najmłodszych jest niewątpliwie największą imprezą sportową w Czaplinku. Pomyśłodawcą turnieju jest Dorota Buca, Prezes KS IRAS. Klub powstał w 2014 roku i zrzesza najmłodszych zawodników z terenu całej gminy Czaplinek. Ideą klubu jest nauka systematyczności, pracowitości i umiejętności radzenia sobie z porażkami. Stworzono tam warunki do aktywnego uprawiania sportu i wstępnej kariery sportowej niezależnie od statusu i miejsca zamieszkania.

W 2018 roku już po raz czwarty odbył się turniej IRAS CUP. Setki dzieci, 30 zespołów z Polski i jedna drużyna z Niemiec, zmagaly się przez cztery dni. Śmiało można mówić, że jest to nie tylko impreza sportowa, ale też kolorowe święto radości i integracji. W czasie zawodów, oprócz tradycyjnych, przyznaje się nagrody specjalne, w tym: dla najlepszych bramkarzy, najsukuteczniejszych strzelców, nagrodę fair play i in. Ponadto wszyscy uczestnicy otrzymują drobne upominki, dyplomy i medale za udział. IRAS CUP nabiera naprawdę dużego rozmachu. V edycja odbędzie się 20-23 czerwca 2019 roku.

fot. Zbigniew Todorowski

fot. Marian Sadkowski

Otwarte Regaty Żeglarskie o Puchar Jeziora Drawsko

Wielbiciele zmagania z wiatrem i wodą na pewno zainteresują odbywające się na wodach jeziora Drawsko, a organizowane przez Gminę Czaplinek oraz Stowarzyszenie „Czaplineckie Bractwo Żeglarskie” regaty. Ich celem jest utrzymanie tradycji wspólnego żeglowania i towarzyskiego spotkania wszystkich pokoleń żeglarskich. Regaty rozgrywane są w formie cyklu 6 imprez, z czego 5 to zawody eliminacyjne, a ostatnia jest imprezą finałową. Eliminacje polegają na rozegraniu czterech wyścigów na jachtach uczestników regat. Do finału kwalifikuje się po czterech najlepszych sterników z każdej grupy. Regaty finałowe polegają na rozegraniu 6 wyścigów. Najslabszy wynik eliminacji jest odrzucony. Skład osobowy załóg jest dowolny, lecz musi być zgodny z przepisami bezpieczeństwa łodzi na której startują zawodnicy.

Jezioro Drawsko stwarza wspaniałe warunki do żeglowania. Jego położenie i rozmiar sprawiają, że pojęcie flauty praktycznie tutaj nie występuje. Wręcz przeciwnie – potrafią tu wiać bardzo silne wiatry, a fale nie ustępują rozmachem morskim bałwanom. Warto więc przyjechać do Czaplinka, żeby na własnej skórze poczuć dreszczyk emocji związany z pływaniem po wodach tego niezwykłego akwenu.

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny

Jest to neogotycka świątynia, wzorowana na gotyku północnoniemieckim zbudowana z cegły w latach 1905-1908, według projektu architekta Oskara Hoßfelda jako kościół ewangelicki pw. Św. Mikołaja (Neue Nikolai Kirche). Jego okazała i potężna bryła odznacza się lekkością, uzyskaną poprzez zastosowanie strzelistych okien, a także ostrołukowych ornamentów szczytów transeptu. Korpus świątyni, spięty na zewnątrz wysokimi przyporami, zamyka od strony wschodniej sześcioboczne prezbiterium, ujęte po bokach niskimi aneksami, a od zachodniej wysmukła, wysoka na 78 m wieża kościelna, która góruje ponad miastem. Ołtarz główny świątyni ma konstrukcję szafistą. Świątynia posiada część wyposażenia przeniesionego tu ze starego kościoła Św. Mikołaja, m.in. wapienne epitafium Doroty A. Westregen z 1621 roku oraz na galeriach 6 mosiężnych zyrandoli - pajaków z I połowy XVII wieku. W prezbiterium zwracają uwagę cztery bardzo piękne neogotyckie witraże wykonane wg projektu Ernsta Teya z ósmio-ma scenami z życia Chrystusa. Neogotycki ołtarz główny w części centralnej kryje krucyfiks dłuta Frieze von Leeke ze Szczecina. Po bokach dwa duże olejne obrazy: Narodziny Jezusa i Zmartwychwstanie, pędzla von Ubischa. Na wysokim chórze stoją duże, odrestaurowane organy na 1670 piszczałek, wykonane przez Völkerja z Bydgoszczy.

fot. Mirosław Korkus

Kalwaria przy kościele pw. Św. Rozalii

Kalwaria przy kościele św. Rozalii z Palermo w Szczecinku jest jedyną na Pomorzu Zachodnim kamienną kalwarią. Powstała na liczącym pół hektara terenie. Jej budowę rozpoczęto w 1999 roku, składa się z trzech części. Plenerowej

Drogi Krzyżowej z piętnastoma stacjami Męki Pańskiej, można tu zobaczyć również „Ścieżkę patronów” oraz budowle związane z historią Szczecinka: kamienny mostek, rzeczka, kamienie młyńskie i dwie bramy. W części poświęconej patronom wyróżniają się dwa obiekty: Grota św. Rozalii oraz miniatura „Ostrej Bramy” z wykutym w kamieniu obrazem Matki Bożej. Znajduje się ona w środkowej części placu przy wejściu do kościoła. Kalwaria posiada około 40 obiektów, muzeum parafialne oraz lapidarium czyli „Szczecinecki Świat Kamienia”. W poszczególne stacje wmurowane są kamienie z różnych zakątków świata i Polski, przywożone przez fundatorów i parafian. W dużej kamiennej grocie św. Rozalii Sinibaldi z Palermo można zwiedzić cztery sale związane z historią życia patronki parafii, a także zobaczyć jej dwumetrową rzeźbę. W prawej dłoni świętej znajdują się stary dębowy krzyż, natomiast w lewej trzyma książkę i czaszkę. Na obrzeżach groty można dostrzec różnego typu kamienie oraz można zobaczyć tuf wulkaniczny z Etny i Wezuwiusza.

Kościół pw. Świętej Trójcy w Czaplinku

Parafialny kościół pw. Św. Trójcy, nazywany „małym kościółkiem”. Wzniesiony na przełomie XIV i XV wieku na niewielkim wzgórzu w miejscu, gdzie prawdopodobnie wcześniej stał zamek templariuszy sprowadzonych na ziemię czaplinecką w 1286 roku przez księcia Wielkopolski Przemysła II (późniejszego króla polskiego), który nadał temu rycerskiemu zakonowi rozległe tereny w rejonie jeziora Drawsko i górnego biegu rzeki Drawy. „Mały kościółek” jest najstarszym czaplineckim zabytkiem. Jego bryła z charakterystycznymi przyporami nosi dość wyraźne ślady wcześniejszych założeń urbanistycznych. Na jednej ze ścian widoczny jest niezidentyfikowany detal architektoniczny, uważany przez badaczy za pozostałość po zegarze słonecznym. Kościół posiadał w przeszłości wieżę, ale nie została odbudowana po zniszczeniach spowodowanych pożarem w 1725 roku, a zachowany do dziś dzwon, odlany w 1730 roku, zawieszono na drewnianej dzwonnicy wzniesionej obok kościoła.

Plac przykościelny pełnił w przeszłości funkcję cmentarza. W sąsiedztwie kościoła złożone są trzy zabytkowe dzwony zdemontowane z przyczyn technicznych z „dużego kościoła” na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Warto zwiedzić wnętrze „małego kościółka” zwracając szczególną uwagę na barokowy baldachimowy ołtarz z XVIII wieku oraz na interesujące XIX-wieczne polichromie pokrywające sufit i ściany tej świątyni. W jej centralnej części znajduje się obraz przedstawiający Świętą Trójcę, uważany za reprodukcję obrazu Rubensa oraz postacie pięciu świętych, w tym św. Wojciecha i św. Stanisława. Ci święci uznawani są przez Kościół za patronów Polski. W kościele znajdują się zabytkowe organy Sauerera z II połowy XIX wieku. Niewyjaśnioną dotąd zagadką kryją podziemia „małego kościółka”. Pod jego drewnianą podłogą znajduje się krypta z ustawioną w niej trumną. Jednak nie wiadomo kogo tam pochowano.

fot. Archiwum UM w Czaplinku

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czaplinku

Całą wschodnią pierzeję czaplineckiego rynku zajmuje kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św. czyli tzw. „duży kościół”. Został wzniesiony w latach 1829-1832, na planie krzyża, według projektu słynnego architekta Karola Fryderyka Schinkla. We wnętrzu kościoła, na szczególną uwagę zasługują pokrywające ściany i sklepienie polichromie wykonane przez poznańskiego malarza Drapiewskiego, drewniane rzeźby autorstwa czaplineckiego rzeźbiarza Edwarda Szatkowskiego oraz zabytkowe organy znanej szczecińskiej firmy Grüneberga z 1862 roku. Pierwotny wygląd kościoła uległ po II wojnie światowej znacznym zmianom: zamurowano wejścia od strony rynku i w ścianie południowej, zamontowano w oknach witraże oraz wymieniono ceramiczną dachówkę na pokrycie z blachy miedzianej. We wnętrzu, w latach pięćdziesiątych rozebrane zostały drewniane empory przy zachodniej i południowej ścianie oraz zmieniono lokalizację ołtarza, który wcześniej znajdował się pod emporą organową. Znaczna część prac decydujących o obecnym wyglądzie kościoła przeprowadzona została przez ks. Bernarda Zawadę, który pełnił w latach 1945 - 1966 funkcję czaplineckiego proboszcza i odegrał ważną rolę w organizowaniu powojennego życia na tym terenie.

fot. Archiwum UM w Czaplinku

Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP z XIV w.

W zabudowie połczyńskiego miasta wyróżnia się Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Jest to jedna z dwóch budowli, która od momentu powstania nie zmieniła swojej lokalizacji, za to wielokrotnie zmieniał się jej wygląd. Kościół został zbudowany około 1343 roku. Na przestrzeni dziejów budowla kilkakrotnie płonęła. Najdotkliwszy pożar miał miejsce w 1500 roku, kiedy ogień strawił również większą część miasta. Zawieruchy wojenne również nie oszczędzały tej świątyni, była niszczona i plądrowana przez wojska różnych armii. Obecne, neogotyckie oblicze świątyni to efekt rozbiórki do fundamentów i ponownej jego budowy, która zakończyła się w 1881 roku. Mimo młodego wieku kościół jest cenny i został wpisany do rejestru zabytków. Znalazły się tam również elementy wyposażenia, takie jak: XIX-wieczny ołtarz główny, ambona, chrzcielnica, Ostatnia Wieczerza datowana na XVIII w., oraz organy z prospektem organowym i empora organowa. Do najcenniejszych zabytków należy renesansowa płyta nagrobna biskupa kamieńskiego Erazma von Manteuffla, na skwerze przy kościele stoi jego pomnik.

fot. Tomasz Chmielewski

Kościół św. Katarzyny w Ostym Bardzie

Perła architektury sakralnej w skali całego Pomorza Zachodniego. Kościół zbudowany w 1693 r. na zgłiszczach drewnianej świątyni, która uległa spaleniu. Datę budowy potwierdza zachowana do dziś blaszana chorągiewka widoczna na wieży. Obecna murowana wieża została zbudowana w 1880 r. w miejscu konstrukcji szkieletowej rozebranej ze względu na zły stan techniczny. Na uwagę zasługuje płyta nagrobna z 1694r. pierwotnie wmurowana w posadzkę, a obecnie wyeksponowana na zewnątrz, przed głównym wejściem. Najpiękniejszymi elementami wnętrza są: barokowy ołtarz z emporami bocznymi oraz ambona. Uroku zabytkowego obiektu dopełnia otoczenie kościoła, a zwłaszcza sędziwa lipa, robiąca wrażenie rówieśniczki świątyni.

fot. Tomasz Chmielewski

Kościół rotundowy pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Gawrońcu

Jedyna świątynia o takiej bryle w powiecie świdwińskim i jedna z kilku na całym Pomorzu Zachodnim. Osobliwa konstrukcja, zaprojektowana na planie koła, powstała przypuszczalnie w 1828 r. Ściany zostały zbudowane z granitu, a całość nakryto kopulastym dachem. W podziemiach istnieją krypty ze szczątkami dawnych właścicieli tym ziem – rodziny Borcke. Wnętrze kościoła cechuje skromność. Nawet kiedy kościół jest zamknięty, można do niego zajrzeć przez nisko usytuowane okno. Najcenniejszym elementem kościoła w Gawrońcu była znajdująca się tutaj figurka Madonny z Dzieciątkiem pochodząca z 1500 r., niestety zaginęła podczas wojny. Świątynia jest filią parafii w Toporzyku.

fot. Tomasz Chmielewski

Punkty informacji turystycznej:

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Bolesława Chrobrego 3A
78-449 Borne Sulinowo
tel. 94 37 34 166
e-mail: it@bornesulinowo.pl
www.cit.bornesulinowo.pl

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Rynek 1
78-550 Czaplinek
www.czaplinek.pl
e-mail: turystyka@czaplinek.pl
promocja@czaplinek.pl
tel. 94 375 47 90

POŁCZYN
ZDRÓJ

Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej

Plac Wolności 5
78-320 Połczyn-Zdrój
tel./fax 94 366 24 04
www.polczyn-zdroj.pl
mail: gci@polczyn-zdroj.pl

SZCZECINEK

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Boh. Warszawy 6 A
78-400 Szczecinek
tel.(0-94) 372 37 00
e-mail: cit@sapik.pl
facebook.com/cit.szczecinek

Wydawca:

Szczecińska Lokalna Organizacja Turystyczna

ul. Piłsudskiego 3, tel. 94 37 434 03
mail: sekretariat@szlot.pl
www.szlot.pl

Zdjęcia:

Tomasz Chmielewski, Mirosław Korkus, Paulina Nadziejko, Grzegorz Kowalski, Andrzej Brusilo,
Archiwum SAPIK, archiwum SzLOT: Bernadeta Korniońska, Mariusz Getka,
Archiwum Urzędu Miasta Borne Sulinowo: Tadeusz Wojewódzki, Archiwum UM w Czaplunku: Marian Sadkowski,
Waldemar Wiśniewski, Zbigniew Todorowski, Archiwum Pałacu Siemczyno

Teksty:

Urząd Miejski w Bornem Sulinowie, Urząd Miejski w Połczynie-Zdroju,
Urząd Miejski w Czaplunku: Zbigniew Januszaniec, Magdalena Urlich, Jacek Todys, Bogdan Andziak,
Szczecińska Lokalna Organizacja Turystyczna

Skład: workWeb sp. z o.o.

SZCZECINEK 2018

Publikacja współfinansowana przez
Zachodniopomorską Regionalną
Organizację Turystyczną

